

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА СТРУКТУРИ СУЧАСНОГО КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Кредитний ринок – це специфічна сфера економічних відносин, де об'єктом операцій виступає наданий на певних умовах у позику капітал [1].

Необхідними умовами функціонування кредитного ринку є наявність:

- кредиторів, що мають тимчасово вільні кошти;
- позичальників, які можуть вчасно і в повному обсязі виконати зобов'язання за кредитами;
- системи державного регулювання;
- законодавчого і нормативного забезпечення [1].

Основними учасниками кредитного ринку виступають: а) позичальники; б) кредитори [1].

Держава, як учасник кредитного ринку, здійснює управління грошово-кредитним ринком, регулює його діяльність і виступає позичальником на національному та міжнародному ринках. При цьому як регулювальну, так і інші функції на кредитному ринку вона виконує переважно через посередництво центрального банку, що є особливістю кредитного ринку в Україні.

В сучасній ринковій економіці кредити є невід'ємною частинною економічної системи, взаємозв'язків між її суб'єктами та важливою складовою економічних відносин. На сьогодні кредит опосередковує всі стадії виробничого процесу і сприяє ефективному використанню обмежених ресурсів, а також підвищенню рентабельності виробництва [2].

Сукупність кредитних відносин, фінансово-кредитних інститутів і встановлених організаційно-правових норм, що у своїй взаємодії забезпечують можливість руху позичкового капіталу в різних формах між суб'єктами економіки на національному і міжнародному рівнях формує кредитний ринок.

Кредитний ринок України є основною складовою фінансового ринку, який дає можливість суб'єктам господарювання швидко мобілізувати фінансові ресурси [2].

Кредитування виступає однією з найважливіших банківських операцій, тому банківські кредити відіграють значну роль в процесах фінансування розвитку ринкової економіки,

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

задовольняючи тимчасову потребу одних суб'єктів у додаткових коштах за рахунок їх тимчасового надлишку в інших [3].

Важливим питанням при дослідженні сучасного стану кредитного ринку в Україні є визначення динаміки частки простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів по банкам України (рис. 1.).

Як бачимо, спостерігається негативна тенденція збільшення частки заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів.

Сучасні умови розвитку банківської системи визначають необхідність зростання диверсифікації діяльності банків у різних сферах фінансово-банківських послуг, зокрема, впровадження і розвитку нових кредитних продуктів для економічно активних суб'єктів. Це один зі шляхів вирішення адаптації комерційних банків до сучасних умов фінансового ринку, що постійно змінюються через кризові явища на ньому, розробки пріоритетних ринкових ніш і сегментів [3].



Рис. 1. Динаміка частки простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів у 2016-2018 рр.

В цих умовах банки повинні розробляти і пропонувати на ринку все більшу кількість кредитних продуктів і технологій (процесів) для реального сектору економіки, більш гнучких, з урахуванням індивідуальних особливостей кожного клієнта. Це сприятиме, перш за все, підвищенню конкурентоспроможності українських банків та забезпеченню виробництва вкрай необхідними для нього фінансовими ресурсами, а відтак зростанню ВВП та стабілізації ситуації як в економіці загалом, так і в банківській системі, зокрема.

В Україні встановлена банкоцентрична модель, що визначається найбільшою питомою вагою активних операцій банків на фінансовому ринку, довгостроковим кредитуванням банківськими структурами та пріоритетністю розвитку банків як фінансових посередників [1].

Регулювання кредитних установ, окрім банків, сьогодні знаходиться під юрисдикцією Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринку фінансових послуг.

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Законодавчі та нормативні акти, що регулюють їхню діяльність, окрім Законів України «Про споживче кредитування» та «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», взагалі не балансують з банківським законодавством [1].

Важливим для проведення аналізу сучасного стану кредитного ринку України є проведення аналізу динаміки кількості кредитних спілок в Україні (таблиця 1).

Таблиця 1

Динаміка кількості кредитних спілок в Україні, од.

Показники	2016	2017	2018	Абсол. приріст,од	Темп росту,%	Темп приросту,%
Кількість кредитних спілок	462	378	372	-90	80,52	-19,48

Як видно з таблиці 1, динаміка кількості кредитних спілок в Україні є спадною. Це негативна тенденція розвитку, скільки забезпечення кредитними коштами є важливим для економіки країни. У 2018 р. у порівнянні з 2016 роком кількість кредитних спілок зменшилася на 90 од., тобто темп приросту склав – 19,48%.

Структуру кредитного ринку визначається за такими критеріями (ознаками): 1) за часовою ознакою (ринок грошей; ринок капіталів); 2) за рівнем функціонування (світовий ринок; міждержавний ринок; національний ринок; регіональний ринок; місцевий ринок; галузевий ринок) 3) за категоріями позичальників (кредитування органів державного управління; кредитування фінансових корпорацій; кредитування підприємств малого бізнесу; кредитування домашніх господарств, міжбанківське кредитування) [4].

Отже, спираючись на проведений аналіз динаміки кількості кредитних спілок в Україні та аналіз динаміки простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі, сучасний стан кредитного ринку в Україні має негативну тенденцію.

Література:

1. Ровенська В. В. Кредитна політика та аналіз сучасного стану кредитного ринку України [Електронний ресурс] / В. В. Ровенська, В. Е. Киркач. – Доступний з <https://cyberleninka.ru/article/n/kreditna-politika-ta-analiz-suchasnogo-stanu-kreditnogo-rinku-ukrayini>.
2. Кредитний ринок як складова ринку капіталів [Електронний ресурс]. – Доступний з https://pidruchniki.com/17651019/finansii/kreditniy_rinok_skladova_rinku_kapitaliv.
3. Кредитна політика та аналіз сучасного стану кредитного ринку України / В. В. Ровенська, В. Е. Киркач // Економічний вісник Донбасу. – 2019. – № 1 (55). – С. 103-108.
4. Миськів Г. В. Функціонування та розвиток кредитного ринку України [Електронний ресурс]. – Доступний з http://ubs.edu.ua/images/2016/PDF/diser_miskiv.pdf.



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>